

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университет

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

Гуманитарлық сериясы
1997 жылдан бастап шығады

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

Гуманитарная серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-3439

№ 1 (2021)

Павлодар

**НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета**

Гуманитарная серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

KZ46VP400029271

выдано

Министерством информации и общественного развития
Республики Казахстан

Тематическая направленность
публикация материалов в области истории,
правоведения и общественных наук

Подписной индекс – 76131

<https://doi.org/10.48081/PIOJ2208>

Бас редакторы – главный редактор

Бегимтаев А. И.

к.полит.н.

Заместитель главного редактора

Шамшудинова Г. Т., *доктор PhD,*

ассоц. профессор

Ответственный секретарь

Турлыбекова А. М., *к.и.н., ассоц. профессор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Акишев А. А.,	<i>д.полит.н., профессор;</i>
Алтыбасарова М. А.,	<i>к.полит.н., доцент;</i>
Ветренко И. А.,	<i>д.полит.н., профессор (Россия);</i>
Шашкова Я. Ю.,	<i>д.полит.н., профессор (Россия)</i>
Дронзина Т. А.,	<i>д.полит.н., профессор (София, Болгария)</i>
Абдикакимов М. Т.,	<i>доктор PhD</i>
Ермаханова С. А.,	<i>к.социол.н.;</i>
Сағиқызы А.,	<i>д.филол.н., профессор;</i>
Кожамжарова М. Ж.,	<i>к.филол.н.;</i>
Ахметова Г. Г.,	<i>к.филол.н., профессор;</i>
Уызбаева А. А.,	<i>доктор PhD;</i>
Аубакирова С. С.,	<i>доктор PhD</i>
Альмуханов С. Х.,	<i>к.филол.н., профессор;</i>
Кадыралиева А. М.,	<i>доктор PhD;</i>
Манасова М. М.,	<i>доктор PhD;</i>
Ахмеджанова Г. Б.,	<i>д.ю.н., профессор;</i>
Олжабаев Б. Х.,	<i>к.ю.н., ассоц. профессор;</i>
Ишеков К. А.,	<i>д.ю.н., профессор (Россия);</i>
Таштемханова Р. М.,	<i>д.и.н., профессор;</i>
Азербайев А. Д.,	<i>доктор PhD;</i>
Шокубаева З. Ж.	<i>(тех. редактор).</i>

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели
Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

«САЯСАТТАНУ» СЕКЦИЯСЫ

FTAMP 11.25.35

<https://doi.org/10.48081/VUDU6756>

А. А. Акишев*, **С.-Х. М. Ичиев**

Торайғыров университеті,
Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

ТМД АУМАҒЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ БІТІМГЕРШІЛІК ОПЕРАЦИЯЛАРЫНА ҚАТЫСУЫ

Қазіргі заманғы бітімгершілік оның барлық түрлері мен нысандарындағы превентивті дипломатиядан бастап, барлық ілеспе шығындар мен кемшіліктерге қарамастан, күш-қуатты орынды пайдалануға дейін қарулы қақтығыстарды болдырмаудың, бақылаудың және реттеудің тиімді тәсілі болып табылады. Бітімгершілік операцияларында негіз қалаушы халықаралық-құқықтық нормалардың орындалуы және адам құқықтары мен егемен мемлекеттердің оны жүзеге асыру қаншалықты қиын болса да, бұзылмауы маңызды.

Бітімгершілік Қазақстанның сыртқы саяси бағытының басты басымдықтарының бірі ретінде қаржылық, технологиялық және инновациялық ресурстарды тарту, қоғамды одан әрі демократияландыру үшін қолайлы ахуал қалыптастыра отырып, оңірде де, республиканың ішкі саясатында да оң өзгерістердің дамуына ықпал етеді.

Кілтті сөздер: бітімгершілік, бітімгершілік қызмет, бітімгерлер, сыртқы саясат, ЕҚЫҰ, БҰҰ, ДИАҚБ, АӨСШК, ТМД.

Кіріспе

Тәуелсіздік алғаннан бері Қазақстан негізінен әлемнің көптеген елдерімен экономикалық ынтымақтастыққа бағытталған мультивекторлы сыртқы саясат доктринасына сәйкес әрекет етті. Ресейдің халықаралық қатынастарда күшеюі бұрынғы Кеңес Одағының шекарасына жақын жерде тұрақсыздықтың жаңа нүктелерінің пайда болуына түрткі болды және

Қазақстанды да жаңа сын-қатерлер мен қауіптерге жауап беруге мәжбүр етті. Қазақстанның бітімгершілік күш-жігері Орталық Азиямен және посткеңестік кеңістікпен шектеліп қоймай, әлемнің шалғай өңірлеріне де бағытталған.

Посткеңестік кеңістіктегі күрделі қалыптасқан жағдай бітімгершілік сияқты ерекше құбылысты тудырды – қарулы қалыптасу пайда болғаннан кейін жүзеге асырылатын және оны тоқтатуға бағытталған саяси сипаттағы ұжымдық әрекеттер. Қазіргі кезеңде бұл проблема әлі де өзекті болып отыр, өйткені Таулы Қарабақтағы қалыптасу аяқталмаған, Приднестровьеде бейбітшілікті қолдау жөніндегі операция жалғасуда, мысалы, Солтүстік Кавказда, Украинада, Қырғызстанда шиеленістің жаңа ошақтары пайда болады.

Нәтижелер және талқылау

ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің аумақтарындағы қалыптасулардың алдын алу және оларды шешу іс жүзінде құрылған сәттен бастап ТМД қызметіндегі басымдықтардың бірі болып табылады. Достастық мемлекеттерінің бітімгершілік күш-жігердің қосымшасына әзірлігі 1991 жылғы Алматы декларациясында, 1992 жылғы ТМД-ға қатысушы мемлекеттер арасындағы өзара қарым-қатынастарда күш қолданбау немесе күш қолдану қауіпін төндірмеу туралы декларацияда және 1993 жылғы ТМД-ға қатысушы мемлекеттер арасындағы қарым-қатынастарда ынтымақтастықты дамыту және сенімді нығайту туралы Ашхабад декларациясында көрсетілген. ТМД шеңберінде ұжымдық бітімгершілік күштер құрылды, олар өткен жылдар ішінде бейбітшілікті қолдау бойынша, атап айтқанда Грузия-Абхаз қалыптасу аймағында және Тәжікстанда бірқатар табысты операцияларды жүзеге асырды [1].

КСРО ыдырағаннан кейін Таулы Қарабақ (Әзірбайжан), Приднестровье (Молдова), Оңтүстік Осетия және Абхазия (Грузия), Тәжікстандағы этносаралық қалыптасу қарулы қалыптасу кезеңіне өтті. ТМД-ның жоғары органдары құрылған сәттен бастап іс жүзінде туындаған қалыптасуларды шешу және жаңаларын болдырмау үшін саяси, экономикалық, гуманитарлық және әскери сипаттағы алдын-алу шараларын қабылдауға мәжбүр болды. 1992 жылдың 14 ақпанында Минск қаласында Достастық мемлекеттері басшыларының күш қолдануға немесе қауіп төндіруге жол бермеу туралы мәлімдемесі қабылданды.

Бұл қызметті жеделдетуде ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің тиімді кедендік ынтымақтастығы маңызды рөл атқарды және ойнады, ол да қалыптасу сатысында болды. Ол бітімгершілік контингенттерді, қару-жаракты, техниканы және өзге де материалдық құралдарды қарулы қалыптасу аймақтарына көшіру кезінде кедендік рәсімдерді оңтайландыру

жолымен бітімгершілік операцияларын табысты жүргізуге ықпал етеді деп болжанды.

ТМД елдері бітімгершіліктің ұлттық мүдделерді қорғау және әлемнің түрлі өңірлерінде тұрақтылықты қолдау құралы ретіндегі маңыздылығын түсінеді. Достастық елдерінің бітімгершілік операциялары әлемдік тәжірибені бейресми және табысты пайдаланудың мысалдары болып табылады. Бітімгершіліктің өз тәжірибесін жинақтау, осы тәжірибені ескеретін заңдар қабылдау, басқарудың ведомстводан тыс схемаларын, бітімгершілік операцияларын жүзеге асырудың жарғылары мен әдістемелерін әзірлеу қажеттігі бұрыннан пісіп-жетілді. Сондай-ақ бейбітшілікті қолдау жөніндегі операциялар үшін әскери контингенттердің дайындық деңгейін арттыру туралы мәселе өткір қойылып отыр.

ТМД-ға мүше мемлекеттердің посткеңестік кеңістікте жүргізген әрбір бітімгершілік операциясы бірегей болды, бұл ретте олардың барлығы да табыспен аяқталды. Абхазия, және Карабахе және Приднестровье мен Оңтүстік Осетия бітімгерлік күштері басты нәрсеге қол жеткізе алды – қарама-қайшы тараптарды ажырату, олардың арасындағы шиеленісті болдырмау, бейбітшілікті жаңарту, жағдайды қамтамасыз ету үшін саяси шиеленістерді реттеу және бейбітшілік құру. Тұтастай алғанда, ұжымдық күштер қойған міндеттер қолда бар ресурстар (адами, материалдық-техникалық, қаржылық және т.б.) мүмкіндік беретін көлемде орындалады. Айта кету керек, аталған барлық операциялар барлық қатығысушы тараптардың өтініші бойынша немесе келісімімен жүзеге асырылды, яғни олар мәжбүрлі түрде болмады.

2002 жылы ресми түрде құрылған Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ), ТМД-ға қарағанда, оған мүше мемлекеттердің әскери-саяси одағы болып табылады. Осы ұйымның алдына қойылған бірлескен аумақтық-экономикалық кеңістікті сыртқы қатерлерден қорғау және терроризмге қарсы бірлескен күрес жөніндегі міндеттерді Ұжымдық Қауіпсіздік Кеңесінің шешімі негізінде Ұжымдық жедел ден қою күштері (ҰЖДК) орындауға тиіс. Алайда, іс жүзінде ұйым әлі күнге дейін тараптардың біріне қатысты әскери агрессия жағдайында елдердің нақты рәсімдік өзара іс-қимыл тетіктерін әзірлемеген, егер елдердің бірінде заңды билік органдары уақытша болмаса, шешімдердің қалай қабылданатыны белгісіз. Іс жүзінде бұл ұйымның қызметі іс жүзінде бірыңғай шешімге келуге дайын болмаған қатығысушы тараптардың (Өзбекстан, Қырғызстан, Тәжікстан) қатысушыларының болуымен бұғатталды. Ал Өзбекстанның Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының құрамынан шығуы 2012 ж. ұйымның халықаралық имиджіне де, бүкіл Орталық Азия өңіріндегі қауіпсіздік жағдайына да теріс әсер етті.

Ұйымның өзінде, ТМД-да және одан тыс жерлерде пайдалануға арналған ҰҚШҰ-ның бітімгершілік әлеуеті заңды түрде БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің санкцияларынан ғана қолданылуы мүмкін. Бұл ретте мүше мемлекеттердің ұлттық контингенттерді бөлу мәселелерінде өз көзқарастары бар, бұл ҰҚШҰ ауқымында белгілі бір саяси-құқықтық қайшылықтарды тудырады. Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі Д. К. Ахметовтың айтуынша, республиканың жаңа Әскери доктринасының қабылдануына байланысты «Қазақстан тек БҰҰ қамқорлығымен бітімгершілік операцияларына қатысуы мүмкін» [2].

Қазақстанның Тұңғыш Президенті-Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың пікірінше, ҰҚШҰ барлық мемлекеттер оған қатыспаса да, бүкіл ТМД әскери қауіпсіздігінің өзегі болып табылады [3]. Қазақстанның ҰҚШҰ-мен ынтымақтастығы үшін әскери қауіпсіздік мәселелері, әсіресе көршілес Қытайдағы этникалық сепаратизм проблемасына, Шыңжаң-Ұйғыр автономиялық округіндегі этносаралық қақтығыстарға байланысты аса маңызды болып табылады.

Бұл Қазақстанның ҰҚШҰ-ның әскери тетіктерін: ұжымдық жедел ден қою күштерін (ҰЖДК) және ұжымдық жедел өрістету күштерін (ҰҚШҰ) құруға және олардың жұмыс істеуіне, сондай-ақ ҰҚШҰ-ның салыстырмалы түрде жаңа саласы-бітімгершілікке белсенді қатысуын айқындайды. Қазақстан БҰҰ шеңберінде бітімгершілік операцияларына қатысудың қажетті материалдық базасы мен практикалық тәжірибесіне, сондай-ақ НАТО-мен тығыз ынтымақтастыққа ие.

Экономикалық құрауыш та Қазақстанды ҰҚШҰ-ға қатысуға ынталандырады, өйткені оның жоғары даму қарқыны жақын өткізу нарықтарына-көрші мемлекеттерге тікелей байланысты. ҰҚШҰ-мен өзара іс-қимыл, басқалармен қатар, біздің елімізге айтарлықтай материалдық артықшылықтарға қол жеткізуге мүмкіндік береді: тегін әскери білім алу мүмкіндігі, қару-жарактың кейбір түрлерін, оқ-дәрілерді, Қарулы күштерді қамтамасыз етудің техникалық құралдарын жеңілдікпен жеткізу мүмкіндігі

Есірткі саудасына қарсы күрес жөніндегі ұйымның қызметін Қазақстан жоғары бағалайды, ол үшін негізгі проблема Ауған есірткілерінің транзиті үшін өңір мемлекеттерінің аумағын пайдалану болып табылады [4]. Бұдан басқа, ҰҚШҰ-ға қатысу Қазақстанға өзінің халықаралық мәртебесін арттыруға мүмкіндік береді.

Украинадағы қақтығыс ТМД-ның барлық елдері үшін саяси ғана емес, сонымен бірге экономикалық қиын проблемаға айналды. Қазақстан билігі бейтараптықты сақтауға және шиеленісіп жатқан қақтығыста біреудің жағын қабылдамауға тырысты. Соған қарамастан, Қазақстанның Сыртқы істер

министрлігі Қырымдағы референдумды «осы автономиялық республика халқының еркін ерік білдіруі» деп анықтайды және қазіргі жағдайда Ресей Федерациясының шешіміне түсіністікпен қарайды.

Фасырлар бойғы бірлікпен, сондай-ақ Еуразиялық экономикалық одақ сияқты жаңа интеграциялық құрылымдармен байланысты Ресей мен Қазақстанның экономикалық өзара тәуелділігі біздің республикамызды Батыс Ресейге қарсы санкциялардың соққысын сезінуге мәжбүр етті. Қазақстанның Ресеймен тауар айналымы осы екі жыл ішінде 39 %-ға қысқарды, теңге бағамы да Ресейге қарсы санкциялардың ықпалында болды. Дүниежүзілік Банктің 2015 жылғы болжамы бойынша Ресей экономикасы 2015 жылы 3,8 %-ға қысқарады, бұл Қазақстанның экспортына әсер етеді, демек, Қазақстандағы экономикалық өсу мен инфляцияның төмендеуіне алып келеді [5].

Қазақстан мен Украинаның экономикалық қарым-қатынасы да қиын жағдайға тап болды, 2015 жылы екі ел арасындағы тауар айналымы 2013 жылмен салыстырғанда 2 есе қысқарды. Қазақстан билігінің бейтараптықты ұстануға тырысқанына қарамастан, көптеген БАҚ пен Украина билігі өкілдері Қазақстанды Қырымды Ресейдің бір бөлігі деп танығаны үшін айыптады. Бірақ Қазақстан өзінің бітімгершілік қағидаттарын ұстанды және Украинадағы ЕҚЫҰ-ның арнайы мониторингтік миссиясының қызметін қолдау үшін 40 мың доллар бөлді, ол жауынгерлік іс-қимылдарды тоқтату жөніндегі уағдаластықтарды іске асыруға ерекше назар аударады. Қазақстан сондай-ақ Чернобыльдағы «укрытие» қорына қаржылық көмек көрсетті, Украинаның гуманитарлық мұқтаждықтары үшін Қызыл Крест халықаралық комитетіне 30 мың \$ аударды. Және Қазақстан Республикасының Президенті Н. Назарбаев 2015 жылы Украинаның оңтүстік-шығыс аймақтарының тұрғындарына мұқтаждар арасында бөлу үшін Украинаның оңтүстік-шығыс аймақтарының Северодонецк қаласына 380 мың доллардан астам азық-түліктен тұратын гуманитарлық жүк жіберу туралы шешім қабылдады.

Осылайша, Ресей мен Украинаның жақын көршісі және серіктесі ретінде Қазақстан үшін жанжал – бұл күрделі мәселе. Оны шешу үшін біздің еліміз күш салып, бауырлас елдердің дағдарысынан шығу жолдарын іздеуде. Минск келісімдері Минскідегі «Норман төрттігі» саммитінде келісілген және Украинаның шығысындағы қарулы қақтығысты шешу мақсатында Украина, Ресей және Донецк пен Луганск халық республикаларының өкілдерінен тұратын байланыс тобы қол қойған құжат. Н. Ә. Назарбаевтың айтуынша, қақтығыс тараптарымен келісу әрекеті оның қақтығыс тараптарымен әрекеттеріне қатысты, ал келіссөздердің өзі Қазақстанда өтуі керек еді:

«мен барлығын жинау үшін сол жерде кездестім». Өкінішке орай, Украина Минск келіссөздерінің шарттарын орындамайды және Минск келісімдерінің сәтсіздігі үшін жауапкершілік Украинада жатыр, ал Донбассты қайта біріктіру туралы жаңа заң «...қақтығыс «мұздату» кезеңіне енетін параллель шындықты құра отырып, бейбіт реттеуге ықпал етпейді. Арандатулар жоққа шығарылмайды. Бұл заң Минск келісімдерінің мәнін «бұлдыратады». Осы себепті де Назарбаев пен Трамп арасындағы келіссөздер алаңын Қазақстанға көшіру жөніндегі жоспарлар талқыланды, бұл «Минск форматынан мүлдем алыстау үшін бүкіл үдерістің ауысуының символдық белгісі» болып табылады.

Украиналық жанжал – Қазақстан үшін өткір мәселе. Республика посткеңестік кеңістіктегі осы трагедияның барлық салдарын сезінеді. Аталған мәселені Қазақстан Республикасы қабылдай алмайды, сонымен қатар, Қырымның қосылуы орыс халқымен көп таралған қалған облыстарда прецедент жасайды. Қоғамдық пікір Қазақстан ішінде Қырымның қосылуына байланысты бөлінді, осыған байланысты Қазақстан билігі бейтарап тарапты иеленуге және өз мәлімдемелерінде шектелуге ұмтылады.

Орталық Кавказ өңірі Қазақстанның және оның Кавказ бен ТМД-дағы одақтастарының ұлттық қауіпсіздігінің мүдделерін тікелей немесе жанама түрде қозғайтын әскери және әскери-саяси қауіп-қатерлерді туындатуды жалғастыруда. Сондықтан Таулы Қарабахтағы жағдай бұрынғысынша шиеленіс жағдайында қалып отыр, Қазақстанды алаңдатпай қоймайды. Оңтүстік Кавказбен Қазақстанның экономикалық байланыстары басқа серіктестермен салыстырғанда аз, бірақ Мұнай секторы мен газ өндіру өнеркәсібінің дамуына қарай Әзірбайжанмен олар Каспий мұнайы мен газын сату үшін маңызды құбыр желілерінің оның аумағы арқылы өтуіне байланысты көбірек бола бастады. Сонымен бірге Қазақстан мен Армения Еуразиялық экономикалық одақ пен ҰҚШҰ-ның белсенді қатысушылары болып табылады.

2011 жылы Қазақстан ЕҚЫҰ-ның төраға ел ретінде Әзірбайжан мен Арменияға бейбіт келіссөздер үшін диалог алаңын ұсынды. Қазақстан астанасындағы саммиттен кейбір бақылаушылар қақтығысты бейбіт жолмен реттеу процесінде ілгерілеуді күтті. Алайда серпіліс болған жоқ. Тараптардың әрқайсысы үшін бұл жерді иелену мәселесі түбегейлі болып табылады және ешкім одан бас тартпайды. Бұл Армения мен Әзірбайжанның нақты саясаткерлерінің жеңілдіктерге барғысы келмеуі де емес. Мәселе мынада, олар өз халықтарымен келісімге келе алмайды – бұл жылдар ішінде тым көп болды.

Қазақстан осы мәселені шешудің бейбіт жолдарын байсалды және жауапты іздестіруді жақтайды. Біздің еліміз ешқандай этникалық қақтығысты тек әскери жолмен шешу мүмкін емес деп санайды. Бұл жағдайда екі негізгі принциптің арасында қайшылық бар – аумақтық тұтастық және аумақтың қол сұғылмаушылығы құқығы, бір жағынан, ұлттың өзін – өзі анықтау құқығы-екінші жағынан. Осыған байланысты бұл мәселе халықаралық құқық аясында кезең-кезеңімен шешілуі керек.

Қорытынды

Қазақстанның бітімгершілік процестер мен бастамаларға қатысуы біздің мемлекетіміздің сыртқы саясатының маңызды аспектілерінің бірі болып табылады, ол ТМД кеңістігінде, өңірде және тұтастай алғанда бүкіл әлемде халықаралық деңгейде ұжымдық қауіпсіздіктің қазіргі проблемаларын шешуді белсенді түрде жақтайды. Бұл ҚР-ның бітімгершілік үдерістеріне қатысуының ұлғаюын түсіндіреді. Біздің еліміз БҰҰ-ның, ЕҚЫҰ-ның, басқа да халықаралық ұйымдардың Орталық Азия мен ТМД аумағындағы қақтығыстарды реттеу мен бейбітшілікті қолдауға қатысуын дәйекті түрде кеңейтуді жақтайды. Бұл ретте халықаралық қоғамдастықтың жанжалдарды реттеуге бүкіл әлемде тартылуы неғұрлым маңызды және шығатын қатерлерге барабар болуға тиіс, ал ТМД елдері мен Қазақстанның рөлі қажеттігіне қарай арта түсетін болады. Сондықтан ҚР егемендік, аумақтық тұтастық қағидаттары және мемлекеттердің ішкі істеріне араласпау негізінде бейбітшілікті қолдау және жанжалдарды реттеу мәселелерін шешу үшін барлық ұйымдар мен бірлестіктер шеңберінде бітімгершілік саласындағы байланыстарды нығайтуды қолдайды.

Пайдаланған деректер тізімі

1 **Никитина, Ю. А.** ҰҚШҰ және ШЫҰ: қауіпсіздік саласындағы өңіршілдік модельдері. – М. : Навона, 2009. – Б. 106–110.

2 Қазақстандық әскери күштер бітімгершілік операцияларына тек БҰҰ қамқорлығымен қатысады – Қорғаныс министрі // Интерфакс-Қазақстан. – 2007.

3 **Назарбаев, Н. Ә.** Еуразиялық одақ : идеядан болашақ тарихына дейін // Известия. – 2011, 25 қазан.

4 Орталық Азия бүгін: қауіп-қатерлер / Сыроежкин К. Л. ред. – Алматы, 2011. – 388 б.

5 Қазақстан экономикасы туралы баяндама // Дүниежүзілік қайта құру және даму банкі. – 2015. – Б. 1.

References

- 1 **Nikitina, Yu. A.** ODKB i SHOS : modeli regionalizma v sfere bezopasnosti. – M. : Navona, 2009. – P. 106–110.
- 2 Kazakhstanskiye voyennyye budut uchastvovat' v mirotvorcheskikh operatsiyakh tol'ko pod egidoy OON – ministr oborony // Interfaks–Kazakhstan. – 2007.
- 3 **Nazarbayev N. A.** Yevraziyskiy soyuz: ot idei k istorii budushchego // Izvestiya. – 2011, 25 oktyabrya.
- 4 Tsentral'naya Aziya segodnya: vyzovy i ugrozy / pod red. Syroyezhkina K.L. – Almaty, 2011. – S. 388.
- 5 Doklad ob ekonomike Kazakhstana // Vsemirnyy bank rekonstruktsii i razvitiya. 2015 g. – P. 1.

Материал 12.03.21 баспаға түсті.

А. А. Акишев, С.-Х. М. Ичиев*

Торайгыров университет,

Республика Казахстан, г. Павлодар.

Материал поступил в редакцию 12.03.21.

УЧАСТИЕ КАЗАХСТАНА В МИРОТВОРЧЕСКИХ ОПЕРАЦИЯХ НА ТЕРРИТОРИИ СНГ

Современное миротворчество во всех его видах и формах от превентивной дипломатии до разумного использования силы, несмотря на все сопутствующие издержки и недостатки, является эффективным способом предотвращения, контроля и урегулирования вооруженных конфликтов. Важно, чтобы в миротворческих операциях выполнялись основополагающие международно-правовые нормы и не нарушались права человека и суверенных государств как бы сложно это ни было осуществить.

Миротворчество, как один из главных приоритетов внешнеполитического курса Казахстана, способствует развитию позитивных изменений как в регионе, так и во внутренней политике республики, формируя благоприятный климат для привлечения финансовых, технологических и инновационных ресурсов, дальнейшей демократизации общества.

Ключевые слова: миротворчество, миротворческая деятельность, миротворцы, внешняя политика, ОБСЕ, ООН, БДИПЧ, СВМДА, СНГ.

A. A. Akishev, S.-H. M. Ichiev*
Toraighyrov University,
Republic of Kazakhstan, Pavlodar.
Material received on 12.03.21.

PARTICIPATION OF KAZAKHSTAN IN PEACEKEEPING OPERATIONS IN THE TERRITORY OF THE CIS

Modern peacekeeping in all its forms and forms, from preventive diplomacy to the reasonable use of force, despite all the attendant costs and disadvantages, is an effective way to prevent, control and resolve armed conflicts. It is important that in peacekeeping operations the fundamental international legal norms are fulfilled and the rights of human and sovereign states are not violated, no matter how difficult it may be to implement.

Peacekeeping, as one of the main priorities of Kazakhstan's foreign policy, contributes to the development of positive changes both in the region and in the internal policy of the republic, creating a favorable climate for attracting financial, technological and innovative resources, and further democratizing society.

Keywords: peacekeeping, peacekeeping, peacekeepers, foreign policy, OSCE, UN, ODIHR, CICA, CIS.

Теруге 12.03.2021 ж. жіберілді. Басуға 29.03.2021 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

2,51 Мб RAM

Шартты баспа табағы 13,7.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген: З. С. Исакова

Корректор: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 3752

Сдано в набор 12.03.2021 г. Подписано в печать 29.03.2021 г.

Электронное издание

2,51 Мб RAM

Усл.печ.л. 13,7. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка: Исакова З. С.

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 3752

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

www.vestnik.tou.edu.kz